TEISINGUMO TEISMO (septintoji kolegija) SPRENDIMAS

2025 m. balandžio 30 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Muitų sąjunga – Reglamentas (ES) Nr. 952/2013 – Sąjungos muitinės kodeksas – 116 straipsnio 7 dalis – Skolos muitinei nustatymas iš naujo – Sąvoka „grąžinimas „per klaidą“ – Klaidingas tarifinis klasifikavimas“

Byloje C-330/24

dėl *Nejvyšší správní soud* (Aukščiausiasis administracinis teismas, Čekijos Respublika) 2024 m. balandžio 25 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2024 m. gegužės 6 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Celní jednatelství Zelinka s. r. o.

prieš

Generální ředitelství cel

TEISINGUMO TEISMAS (septintoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas M. Gavalec, teisėjai Z. Csehi ir F. Schalin (pranešėjas),

generalinis advokatas A. Biondi,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– *Celní jednatelství Zelinka s. r. o.*, atstovaujamos *advokát* J. Slunečko,

– *Generální ředitelství cel*, atstovaujamos *vedoucí oddělení* P. Polák,

– Čekijos vyriausybės, atstovaujamos L. Březinová, M. Smolek ir J. Vláčil,

– Europos Komisijos, atstovaujamos A. Demeneix, B. Eggers ir J. Hradil,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

* Proceso kalba: čekų.

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas (OL L 269, 2013, p. 1; toliau – Sąjungos muitinės kodeksas), 116 straipsnio 7 dalies išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Celní jednatelství Zelinka s. r. o.* ir *Generální ředitelství cel* (Muitinės generalinė direkcija, Čekijos Respublika) ginčą dėl sprendimo iš naujo nustatyti skolą muitinei.

Teisinis pagrindas

Sąjungos muitinės kodeksas

3 Sąjungos muitinės kodekso 26 konstatuojamoji dalis suformuluota taip:

„siekiant užtikrinti pusiausvyrą tarp, viena vertus, muitinės pareigos užtikrinti teisingą muitų teisės aktų taikymą ir, antra vertus, ekonominių operacijų vykdytojų teisės, kad su jais būtų elgiamasi teisingai, reikėtų, kad muitinei būtų suteikti platūs priežiūros įgaliojimai, o ekonominių operacijų vykdytojams – teisė pateikti skundą“.

4 Šio kodekso 28 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Palankus sprendimas atšaukiamas arba iš dalies pakeičiamas šiais 27 straipsnyje nenurodytais atvejais:

a) nebuvo įvykdytos arba nebevykdomos viena arba kelios iš to sprendimo priėmimo sąlygų; <…>

<…>“

5 Minėto kodekso 103 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Skolininkui apie skolą muitinei nebepranešama praėjus trejiems metams nuo tos dienos, kai atsirado skola muitinei.“

6 To paties kodekso 116 straipsnyje įtvirtinta:

„1. Laikantis šiame skirsnyje nustatytų sąlygų, importo arba eksporto muito sumos grąžinamos arba atsisakomos išieškoti dėl bet kurios iš šių priežasčių:

a) esant importo ar eksporto muito sumų permokoms;

b) prekėms turint defektų arba neatitinkant sutarties sąlygų;

c) kompetentingoms valdžios institucijoms padarius klaidą;

d) siekiant teisingumo.

Sumokėta importo ar eksporto muito suma grąžinama, jeigu atitinkama muitinės deklaracija buvo pripažinta negaliojančia pagal 174 straipsnį.

<…>

7. Muitinei per klaidą priėmus sprendimą grąžinti muitą arba atsisakyti jį išieškoti, pirminė skola muitinei atsiranda iš naujo, jeigu nesuėjęs 103 straipsnyje nustatytas jos senaties terminas.

<…>“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

7 *Celní jednatelství Zelinka* importuoja į Europos Sąjungą elektroninius gaminius (toliau – aptariamos prekės). Muitinės deklaracijoje ji iš pradžių aptariamas prekes priskyrė 1987 m. liepos 23 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2658/87 dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros bei dėl Bendrojo muitų tarifo (OL L 256, 1987, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 2 t., p. 382) I priede pateiktos Kombinuotosios nomenklatūros (toliau – KN) 8521 90 00 90 pozicijai. Šiai pozicijai taikoma 8,7 % muito norma. Remdamasi šia deklaracija, *Celní úřad pro hlavní město Prahu* (Sostinės Prahos muitinė, Čekijos Respublika) apskaičiavo *Celní jednatelství Zelinka* 1 541 018 Čekijos kronų (toliau – CZK) (apie 60 000 EUR) muitą.

8 Tuomet *Celní jednatelství Zelinka* kreipėsi į sostinės Prahos muitinę dėl aptariamų prekių perklasifikavimo ir sumokėtų muitų grąžinimo. Šiuo tikslu ji rėmėsi *Celní úřad pro Olomoucký kraj* (Olomouco apygardos muitinė, Čekijos Respublika) kitam ekonominės veiklos vykdytojui pateikta privalomąja tarifine informacija, kurioje identiškos prekės priskiriamos KN 8517 62 00 00 pozicijai (šiai taikoma 0 % muito norma). Sostinės Prahos muitinė šį prašymą patenkino.

9 2021 m. birželio 8 d. *Celní úřad pro Jihomoravský kraj* (Pietų Moravijos apygardos muitinė, Čekijos Respublika) patikrino *Celní jednatelství Zelinka* turimus nuo muito atleistus gaminius, siekdama patikrinti aptariamų prekių tarifinį klasifikavimą. Atlikus šį patikrinimą buvo padaryta išvada, kad šios prekės turėjo būti priskirtos KN 8521 90 00 90 pozicijai, kaip buvo padaryta iš pradžių ir kaip aiškiai matyti iš KN, įtvirtintos 2021 m. kovo 22 d. Komisijos įgyvendinimo reglamente (ES) 2021/532 (OL L 106, 2021, p. 55).

10 2022 m. kovo 17 d. sostinės Prahos muitinė, vadovaudamasi Sąjungos muitinės kodekso 116 straipsnio 7 dalimi, nusprendė iš naujo nustatyti *Celní jednatelství Zelinka* 1 541 018 CZK (apie 60 000 EUR) skolą muitinei. Savo sprendimą ji grindė tuo, kad muitai buvo grąžinti dėl muitinės, aptariamas prekes priskyrusios neteisingai tarifinei pozicijai, padarytos klaidos.

11 Muitinės generalinei direkcijai atmetus šį skundą, *Celní jednatelství Zelinka* kreipėsi į *Městský soud v Praze* (Prahos miesto teismas, Čekijos Respublika), tačiau ir šis skundas buvo atmestas.

12 *Celní jednatelství Zelinka* dėl šio sprendimo pateikė kasacinį skundą *Nejvyšší správní soud* (Aukščiausiasis administracinis teismas, Čekijos Respublika), prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui. Grįsdama savo apeliacinį skundą ji nurodė, kad Sąjungos muitinės kodekso 116 straipsnio 7 dalies versijoje čekų kalba kalbama tik apie atvejus, kai muitinė

grąžino muitus per netyčinę klaidą. Taigi klausimas susijęs su situacijomis, susidariusiomis dėl šios institucijos netyčinių veiksmų, o ne su atvejais, kai ši institucija sąmoningai atliko tarifinį klasifikavimą, kuris vėliau pasirodė esąs klaidingas.

13 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad sprendimui jo nagrinėjamoje byloje priimti būtina išaiškinti Sąjungos muitinės kodekso 116 straipsnio 7 dalyje vartojamą žodžių junginį „per klaidą“.

14 Šiomis aplinkybėmis *Nejvyšší správní soud* (Aukščiausiasis administracinis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar [Sąjungos muitinės kodekso] 116 straipsnio 7 dalyje vartojamas žodžių junginys „per klaidą“ turi būti aiškinamas taip, kad skola muitinei atsiranda iš naujo tik tuo atveju, jei muitas grąžinamas dėl netyčinio muitinės veiksmo, o gal klaida, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą, galima pripažinti ir muitinės atliktą klaidingą prekių tarifinio klasifikavimo analizę?“

Dėl prejudicinio klausimo

15 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Sąjungos muitinės kodekso 116 straipsnio 7 dalis turi būti aiškinama taip, kad ji taikoma tik situacijoms, kai muitas grąžintas dėl netyčinės muitinės klaidos, ar ji taikoma ir situacijoms, kai muitinė sąmoningai atliko prekių tarifinį klasifikavimą, kuris vėliau pasirodė esąs klaidingas.

16 Iš pradžių reikėtų pažymėti, kad Sąjungos muitinės kodekse nepateikta žodžių junginių „per klaidą“ arba „per klaidą priėmus sprendimą“ apibrėžtis.

17 Dėl nagrinėjamos nuostatos formuluotės prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad tam tikros kalbinės versijos rodo, jog skolos muitinei nustatymas iš naujo priklauso nuo muitinės netyčia padarytos klaidos. Tai pasakytina tiek apie šios nuostatos versiją čekų kalba (joje vartojamas žodis „omylem“), tiek apie versijas lenkų ir slovakų kalbomis, kuriose atitinkamai vartojami žodžiai „omylom“ ir „omyłkowo“.

18 Kita vertus, pažymėtina, kad kitose Sąjungos muitinės kodekso 116 straipsnio 7 dalies kalbinėse versijose vartojamos platesnės reikšmės žodžiai, nesusiję vien su netyčiniais muitinės veiksmais. Pavyzdžiui, versijose ispanų, vokiečių, anglų, prancūzų, italų, nyderlandų, portugalų ir švedų kalbomis atitinkamai vartojami žodžiai „erróneamente“, „zu Unrecht“, „error“, „à tort“, „errore“, „ten onrechte“, „erradamente“ ir „felaktigt“.

19 Šiuo klausimu primintina, kad, kaip matyti iš suformuotos jurisprudencijos, vienoje iš Sąjungos teisės nuostatos kalbinių versijų vartojama formuluotė negali būti vienintelis šios nuostatos aiškinimo pagrindas ar įgyti prioriteto prieš kitas kalbines versijas. Sąjungos teisės nuostatos turi būti aiškinamos ir taikomos vienodai, atsižvelgiant į visomis Sąjungos kalbomis parengtas redakcijas. Esant įvairių kalbinių Sąjungos teisės teksto redakcijų neatitikimų, atitinkama nuostata turi būti aiškinama atsižvelgiant į bendrą teisės akto, kurio dalis ji yra, sistemą ir tikslą (1977 m. spalio 27 d. Sprendimo *Bouchereau*, 30/77, EU:C:1977:172, 14 punktas; 2020 m. liepos 9 d. Sprendimo *Banca Transilvania*, C-81/19, EU:C:2020:532, 33 punktas ir 2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *Trapeza Peiraios*, C-243/20, EU:C:2021:1045, 32 punktas).

20 Kalbant apie bendrą teisės akto (o jam priskiriama ir Sąjungos muitinės kodekso 116 straipsnio 7 dalis) sistemą, reikia konstatuoti, kad ši nuostata yra šio kodekso III antraštinės dalies „Skola muitinei ir garantijos“ 3 skyriaus „Importo arba eksporto muito sumos išieškojimas, mokėjimas, grąžinimas ir atsisakymas ją išieškoti“ 3 skirsnyje „Grąžinimas ir atsisakymas išieškoti“. Taigi, kaip savo rašytinėse pastabose pabrėžia Europos Komisija, minėta nuostata neatsiejama nuo nuostatų, susijusių su skolos muitinei atsisakymu išieškoti ir grąžinimu, o šios priklauso platesniam šio kodekso importo arba eksporto muitų išieškojimo institutui.

21 Kadangi pagal Sąjungos muitinės kodekso 124 straipsnio 1 dalies c punktą atsisakymas išieškoti muitus yra skolos muitinei išnykimo priežastis, jis turi būti aiškinamas siaurai. Iš tiesų šiuo straipsniu siekiama apsaugoti nuosavus Sąjungos išteklius (2011 m. vasario 17 d. Sprendimo *Berel ir kt.*, C-78/10, EU:C:2011:93, 46 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

22 Todėl Sąjungos muitinės kodekso 116 straipsnio 7 dalies pirma pastraipa, pagal kurią, muitinei per klaidą priėmus sprendimą grąžinti muitą arba atsisakyti jį išieškoti, pirminė skola muitinei atsiranda iš naujo, turi būti aiškinama plačiai.

23 Dėl teisės akto, kurio dalis yra nagrinėjama nuostata, tikslo reikėtų pažymėti, kad tiek ekonominės veiklos vykdytojams, tiek muitinei svarbu, kad sprendimai dėl skolos muitinei būtų iš esmės teisingi, su sąlyga, kad laikomasi teisinio saugumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principų reikalavimų. Kaip matyti iš Sąjungos muitinės kodekso 26 konstatuojamosios dalies, juo siekiama užtikrinti tinkamą muitų taikymą (pagal analogiją žr. 2014 m. vasario 27 d. Sprendimo *Greencarrier Freight Services Latvia*, C-571/12, EU:C:2014:102, 32 punktą ir 2015 m. gruodžio 10 d. Sprendimo *Veloserviss*, C-427/14, EU:C:2015:803, 26 punktą).

24 I antraštinėje dalyje, skirtoje bendrosioms Sąjungos muitinės kodekso nuostatoms, esančiame 28 straipsnio 1 dalies a punkte numatyta, kad palankus sprendimas atšaukiamas arba iš dalies pakeičiamas, jei nebuvo įvykdytos arba nebevykdomos viena arba kelios iš to sprendimo priėmimo sąlygų. Atsižvelgdamas į šią nuostatą, Teisingumo Teismas dėl privalomosios tarifinės informacijos jau yra nusprendęs, kad paaiškėjus, jog muitinės pateiktas teisės nuostatų, taikytinų atitinkamų prekių tarifiniam klasifikavimui, aiškinimas yra klaidingas, muitinė turi teisę atšaukti savo sprendimą, pakeisdama tarifinį klasifikavimą. Tai pasakytina tiek apie vertinimo klaidą, tiek apie tarifinio klasifikavimo koncepcijų raidą (šiuo klausimu žr. 2004 m. sausio 22 d. Sprendimo *Timmermans Transport ir Hoogenboom Production*, C-133/02 ir C-134/02, EU:C:2004:43, 24 ir 25 punktus).

25 Šie argumentai patvirtina tokį Sąjungos muitinės kodekso 116 straipsnio 7 dalies aiškinimą, pagal kurį muitinė gali iš naujo nustatyti pirminę skolą muitinei, kai grąžino šią skolą remdamasi prekių tarifiniu klasifikavimu, kuris vėliau pasirodė esąs klaidingas.

26 Tokį aiškinimą taip pat patvirtina jurisprudencija, susijusi su 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą (OL L 302, 1992, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 4 t., p. 307), kuris buvo panaikintas 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 450/2008, nustatančiu Bendrijos muitinės kodeksą (Modernizuotas muitinės kodeksas) (OL L 145, 2008, p. 1), kuris savo ruožtu buvo pakeistas Sąjungos muitinės kodeksu, 78 straipsniu. Šioje nuostatoje įtvirtinta, kad jeigu muitinei pakartotinai patikrinus deklaraciją arba atlikus tikrinimą po prekių išleidimo paaiškėja, kad muitai buvo apskaičiuoti remiantis neteisinga arba neišsamia informacija, muitinė, remdamasi naujai surinkta informacija, imasi priemonių, būtinų susidariusiai padėčiai sureguliuoti. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad minėta nuostata turi būti

aiškinama kaip leidžianti muitinei, be kita ko, pakartotinai atlikti patikrinimą arba tikrinimą išleidus prekes, taip pat nustatyti tokių patikrinimų pasekmes, nustatant naują skolą muitinei. Šiuo atžvilgiu jis atsižvelgė į konkretų šios nuostatos tikslą – priartinti muitinės procedūrą prie realios situacijos, pataisant esmines klaidas arba trūkumus ir taikytinos teisės aiškinimo klaidas (šiuo klausimu žr. 2012 m. liepos 12 d. Sprendimo *Südzucker ir kt.*, C-608/10, C-10/11 ir C-23/11, EU:C:2012:444, 47 punktą ir 2015 m. gruodžio 10 d. Sprendimo *Veloserviss*, C-427/14, EU:C:2015:803, 22–28 punktus). Kadangi Sąjungos muitinės kodekso 116 straipsnio 7 dalis grindžiama ta pačia logika, ji turi leisti muitinei iš naujo nustatyti pirminę skolą muitinei, paaiškėjus, kad ji buvo grąžinta remiantis klaidingu tarifiniu klasifikavimu.

27 Savo rašytinėse pastabose *Celní jednatelství Zelinka* teigia, kad laikantis teisinio saugumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principų Sąjungos muitinės kodekso 116 straipsnio 7 dalis vis dėlto turėtų būti aiškinama taip, kad skola muitinei gali būti iš naujo nustatyta tik tuo atveju, kai muitai buvo grąžinti dėl muitinės netyčia padarytos klaidos.

28 Šiuo atžvilgiu, muitinei naudojantis galimybe ir imantis priemonių, būtinų susidariusiai padėčiai sureguliuoti, neabejotinai turi būti laikomasi šiems principams būdingų reikalavimų (šiuo klausimu žr. 2015 m. gruodžio 10 d. Sprendimo *Veloserviss*, C-427/14, EU:C:2015:803, 29 punktą). Iš tiesų šios nuostatos aiškinimas, pagal kurį jos taikymo sritis apsiriboja netyčinėmis muitinės klaidomis, savaime neatrodo nesuderinamas su šiais reikalavimais.

29 Dėl teisinio saugumo principo reikėtų pažymėti, kad galimybė iš naujo nustatyti pradinę skolą muitinei suteikiama tuomet, kai šiai skolai nėra suėjęs Sąjungos muitinės kodekso 103 straipsnyje įtvirtintas senaties terminas. Šioje nuostatoje įtvirtinta, kad senaties terminas paprastai pasibaigia praėjus trejiems metams nuo skolos muitinei atsiradimo dienos.

30 Iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad pagrįstas senaties terminas nustatomas teisinio saugumo, kuris apsaugo tiek suinteresuotą mokesčių mokėtoją, tiek administratorių, sumetimais ir nekliudo teisės subjektams įgyvendinti Sąjungos teisės sistemos suteiktų teisių. Taigi per senaties terminą muitinei turi būti leidžiama pakeisti skolą muitinei (pagal analogiją žr. 2015 m. gruodžio 10 d. Sprendimo *Veloserviss*, C-427/14, EU:C:2015:803, 32 ir 37 punktus).

31 Dėl teisėtų lūkesčių apsaugos principo reikėtų pažymėti, kad iki senaties termino pabaigos apmokestinamasis asmuo, kaip ekonominės veiklos vykdytojas, turi prisiimti riziką, kad muitinė peržiūrės sprendimą dėl skolos muitinei, atsižvelgdama į naują turimą informaciją (šiuo klausimu pagal analogiją žr. 2015 m. gruodžio 10 d. Sprendimo *Veloserviss*, C-427/14, EU:C:2015:803, 41 ir 42 punktus).

32 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad Sąjungos muitinės kodekso 116 straipsnio 7 dalis turi būti aiškinama taip, kad ji taikoma ne tik situacijoms, kai muitas grąžintas dėl netyčinės muitinės klaidos, bet ir situacijoms, kai muitinė sąmoningai atliko prekių tarifinį klasifikavimą, kuris vėliau pasirodė esąs klaidingas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

33 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (septintoji kolegija) nusprendžia:

2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas, 116 straipsnio 7 dalis

turi būti aiškinama taip:

ji taikoma ne tik situacijoms, kai muitas grąžintas dėl netyčinės muitinės klaidos, bet ir situacijoms, kai muitinė sąmoningai atliko prekių tarifinį klasifikavimą, kuris vėliau pasirodė esąs klaidingas.

Parašai.